

Elektromobilnost u Hrvatskoj

POTICAJI, NOVE PUNIONICE, VEĆA PONUDA I BOLJA EDUKACIJA DAT ĆE VEĆI ZAMAH PRIMJENI ELEKTRIČNIH VOZILA

■ *Antonia HOHNJEC, dipl. nov.*

Na priču o elektromobilnosti u Hrvatskoj se u posljednje vrijeme može gledati s dvije strane. S jedne su strane svakako hvalevrijedni natječaji za sufinanciranje kupnje električnih i hibridnih vozila koje raspisuje Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, dok se s druge strane postavljaju opravdana pitanja jesu li hrvatski građani uopće spremni za kupnju ekoloških vozila, jesu li za to dovoljno educirani i koliko sve to financijski mogu pratiti. Isto tako, postavlja se i pitanje ima li širom Hrvatske dovoljno punionica koje se nužno ako se na cestama želi imati više takvih vozila?

Pogledaju li se samo dva ovogodišnja javna poziva za sufinanciranje kupnje električnih i hibridnih vozila koje je raspisao Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, pri čemu je onaj od kraja rujna bio vrijedan čak 7,5 milijuna kuna, može se zaključiti da se cijela priča o elektromobilnosti u Hrvatskoj odvija u dobrom smjeru. Samo tim zadnjim natjecajima FZOEU je omogućio hrvatskim građanima i tvrtkama kupnju električnih, hibridnih ili 'plug-in' hibridnih vozila uz bespovratne državne poticaje u vrijednosti 7500 - 70 000 kuna po vozilu, a za pravne osobe (tvrtke) do ukupno 700 000 kuna. Poticaji su iznosili do 40% vrijednosti vozila, odnosno do maksimalno 70 000 kuna za kupnju električnih, do 50 000 kuna za kupnju hibridnih 'plug-in' i do 30 000 kuna za kupnju hibridnih vozila. Također je bilo predviđeno i sufinanciranje kupnje električnih skutera, motocikla i četverocikala, za koje

su poticaji iznosili 7500 - 30 000 kuna. Kako napominju predstavnici FZOEU-a, ove je godine interes za električnim vozilima bio čak tri puta veći. Tako je odobreno sufinanciranje 179 vozila, dok je prošle godine odobreno sufinanciranje svega 53 takva vozila. U skladu s time, ove je godine registrirano 385 takvih vozila.

Cijeli taj projekt se provodi u skladu s Trećim nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2016. i u skladu je s europskim ciljevima smanjenja emisije stakleničkih plinova.

Sve je više novih punionica

Svakako pozitivan trend se može primijetiti kada je riječ o otvaranju novih punionica punjenje za električna vozila pa se one danas već mogu pronaći u 27 gradova širom Hrvatske.

Primjerice, prošloga listopada otvorena je punionica u Samoboru, u samom centru grada, na parkiralištu u Kompareovoj ulici, iza samoborskog kina. Na punionici koju je izveo Hrvatski telekom istovremeno se mogu puniti dva električna vozila maksimalnom snagom od 22 kW po utičnici, a ovisno o vrsti vozila, punjenje traje oko 1 h. Punjenje vozila za sada je besplatno i moguće u radno vrijeme parkirališta, tj. 7- 21 h od ponedjeljka do subote i nedjeljom, uz karticu koja se preuzima u HT-u. Punionica je pokrivena aplikacijom koju je razvio HT i omogućava potpunu integraciju sa središnjim regionalnim portalom za pretraživanje, rezervaciju i korištenje punionica za električna vozila (www.puni.hr). Ukupna vrijednost investicije iznosi 58 861,74 kune, od čega je FZOEU sufinancirao 40%, dok je ostatak pokriven iz Proračuna Grada Samobora, koji se time uvrstio na europsku kartu gradova s punionicama za električna vozila.

Uz to, 23. listopada je HT i u Velikoj Gorici u pogon pustio pet novih punionica za električna vozila. Time je ukupni broj punionica za električna vozila u Hrvatskoj povećan na 71, a priključnih mjesta na 119. Od tog ukupnog broja punionica, čak ih je 20 instalirao i u pogon pustio HT, koji ujedno osigurava aktivan pristup za 31 javnu punionicu. Osim spomenutih punionica u Samoboru i Velikoj Gorici, to su još i punionice u Zagrebu, Gospiću, Rijeci, Splitu, Kaštel Štafiliću i Makarskoj. Pri tome korisnici električnih vozila punionicama mogu pristupiti preko RFID korisničkih kartica, uz koje je punjenje i dalje besplatno, a pristup će se uskoro omogućiti i preko SMS-platforme i aplikacije za pametne telefone. Tako će se omogućiti naplata punjenja i kompletna korisnička podrška, ističu stručnjaci HT-a i dodaju

I Samobor je bogatiji za punionicu za električna vozila...

da je od srpnja 2011. do rujna ove godine na svim HT-ovim punionicama registrirano 875 punjenja i isporučeno 6312 kW h električne energije, čime je osigurano više od 50 000 km vožnje električnim vozilima. Prosječno vrijeme punjenja iznosi 65 min, s time da je na priključnoj snazi od 22 kW ostvareno svega 25% punjenja, što pokazuje da većina električnih vozila u Hrvatskoj još nema mogućnost superbrzog punjenja, smatraju HT-ovi stručnjaci. Stoga najzastupljenije punionice s priključnim snagama do 22 kW po utičnici dodatno opravdavaju svrhu postojanja, s obzirom na to da omogućavaju minimalno opterećenje elektrodistribucijskog sustava, istovremeno potičući građane na ekološki prihvatljiviju vožnju.

Pozitivan primjer je i nova punionica HEP-ovog brenda ELEN na benzinskoj postaji Crodex Optujska u Varaždinu, koja je u rad puštena

početkom studenoga ove godine. Na punionicima je moguće istovremeno puniti dva vozila, uz vrijeme punjenja 1- 4 h, ovisno o stanju baterije. Punjenje je besplatno za vlasnike identifikacijske kartice ELEN RFID koju treba zatražiti na prodajnom mjestu Croduxa.

Najveća domaća elektroenergetska tvrtka svakako daje poseban pečat cijeloj priči o punionicima poseban pečat jer bez nje razvoj elektromobilnosti u Hrvatskoj jednostavno ne bi bio moguć. Tako HEP do 2020. godine planira izgraditi javne punionice na ukupno 345 lokacija, čime će se pokriti autoceste, gradovi i naselja na državnim i županijskim cestama, što će cijeloj strategiji razvoja elektromobilnosti dati novi zamah i svakako potaknuti još veću kupnju električnih vozila.

Edukacija, edukacija i opet edukacija

Kako pojašnjava gosp. Natko JANKOVIĆ, predsjednik Centra za ekološka vozila Hrvatske, neprofitne organizacije za promicanje elektromobilnosti, broj izgrađenih punionica za električna vozila u Hrvatskoj se drastično povećao što će se iznimno dobro odraziti na prodaju električnih vozila. Naime, prvenstveno je potrebna dobro razvijena mreža punionica kako bi se prodaja vozila povećala. "Ljude zanima gdje sve mogu napuniti svoj auto. Ta im je jako važno, što je sasvim razumljivo. Danas već u Hrvatskoj imamo jako dobru pokrivenost pa, ako idete iz Zagreba do Splita, ne morate se bojati da ćete negdje ostati 'kratkih rukava', napominje on, ali i upozorava da je edukacija još sveprisutan problem. "U većini slučajeva hibridna vozila kupuju privatne osobe jer im je to ili prvi ili jedini auto pa još nisu sigurni, zapravo bolje rečeno dovoljno educirani u cijelu priču

o e-mobilnosti. Brine ih, npr. kako će iz Zagreba stići na more jer smatraju da su u tom dijelu električna vozila ograničena. Kao udruga pokušavamo objediniti članove da im omogućimo pristup punionicama, da ih sve registriramo i da im podijelimo kartice kako bi se mogli besplatno puniti, iako je i to za sada skoro 90% besplatno. Taj posao nam sada predstoji i vjerujem kako ćemo uskoro započeti s tom inicijativom. Problem kod punionica je taj što se na njima parkiraju hibridi i zauzimaju mjesto 'pravim' električnim automobilima koji se trebaju puniti. Edukacija je općenito na jako niskom nivou, za što se slobodno mogu prozvati mediji koji cijelu priču o elektromobilnosti ne prate u dovoljnoj mjeri pa čak ne prate ni inicijative državnih institucija. Promocija elektromobilnosti je nužna i u tome još kaskamo. Ljude treba educirati, a to iziskuje vrijeme. Dok nema kvalitetne edukacije o tome zašto kupiti električno vozilo, koje su sve njegove prednosti, za koliko vremena se može očekivati povrat investicije i sl, nema ni veće prodaje električnih automobila", zaključuje gosp. Janković.

Ipak, broj novootvorenih punionica pokazuju da se događaju velike promjene. No, ostaje za vidjeti kada će doći do 'booma' prodaje električnih vozila. Uostalom, još je vidljiv problem ponude takvih vozila koja je za sada ograničena i mala. "Subvencije, punionice, ponuda i edukacija su četiri ključne stvari koje su nužne kada se govori o električnim automobilima, odnosno njihovoj prodaji. Bez toga nema ni priče o e-mobilnosti", napominje gosp. Janković, ističući kako je pozitivan primjer što su na posljednja dva natječaja FZOEU-a tvrtke iskazivale više interesa za 'prava' električna vozila u odnosu na hibride pa zaključuje: "To nas kao zagovornike čiste i ekološke vožnje posebice veseli."

Centar za ekološka vozila Hrvatske planira priču o elektromobilnosti proširiti na autoškole. Ekologija i jačanje ekološke svijesti već su odavno zakoračili u dječje vrtiće i škole pa upravo stoga mlađu i osvješteniju populaciju treba još više jačati i njegovati. "Tinejdžerima koji kreću u autoškole treba omogućiti vožnju i na električnim vozilima jer možemo očekivati da će danas - sutra upravo ta generacija htjeti kupovati isključivo električne automobile", smatra gosp. Janković, dodajući kako očekuje da će se u sve to uključiti sponzori, bez kojih se takve i slične inicijative ni ne mogu sprovesti.

Pozitivan trend u budućnosti

U svakom slučaju, primjetan je pozitivan trend otvaranja novih punionica za električna vozila, a i na sve je veći njihov broj, iako će i dalje trebati mnogo edukacije i ulaganja u jačanje

svijesti javnosti kako bi slika o elektromobilnosti bila potpuna.

Dobar primjer su poticaji za kupovinu električnih i hibridnih vozila. Naravno, ponuda vozila bi trebala biti bogatija, što nikako nije moguća bez značajnije prodaje pa su upravo zato poticaji i dalje nužni. Primjerice, HEP je ove godine uz te

poticaje kupio 20 takvih vozila, najvećim dijelom Volkswagen E-up, za što je od FZOEU-a dobio 1,28 mil. kuna poticaja.

Tako se i u 2016. godini mogu ponovno očekivati poticaji od FZOEU-a, a do tada svi imaju dovoljno vremena za razmisliti zašto je nabava električnog vozila dobra i isplativa investicija! ■

Novi vozni park policije

U Gradskoj vijećnici Jastrebarskog je 4. prosinca predstavljen pilot-projekt biciklističkih policijskih ophodnji na području Policijske postaje Jastrebarsko. Radi se o projektu koji se provodi s ciljem povećanja prisutnosti i mobilnosti policijskih službenika u središtu grada, ali i povećanja povjerenja između građana i policije zahvaljujući neposrednijem kontaktu, što će ujedno dovesti i do povećanja osjećaja sigurnosti građana. U svrhu podrške funkcioniranju policije kao službe koja skrbi za sigurnost građana, a i s ciljem nastavka brige o očuvanju okoliša, Grad Jastrebarsko se uključio kao partner pa su prvi put u Hrvatskoj policiji na korištenje dani električni bicikli s pripadajućom opremom.

“Grad Jastrebarsko je u suradnji s Ministarstvom zaštite okoliša i prirode i FZOEU-om do sada realizirao projekte u vrijednosti preko 17 milijuna kuna. Novih 15 električnih bicikala bit će na raspolaganju građanima, posjetiteljima i policiji. Grad Jastrebarsko sklopio je ugovor s Ministarstvom unutarnjih poslova, prema kojem dva bicikla s dodatnom opremom daje na korištenje u svrhu službenih potreba PP Jastrebarsko”, istaknuo je gosp. Goran BURUŠIĆ, načelnik Policijske uprave zagrebačke. Uz to, napomenuo je da već 20 mjeseci PU zagrebačka provodi takve pilot-projekte u Velikoj Gorici, Samoboru, Zaprešiću i Svetoj Nedelji. “Dosadašnja iskustva policijskih službenika koji poslove obavljaju u biciklističkim ophodnjama pokazuju pozitivne rezultate, a koji se direktno odnose na bolju i neposredniju komunikaciju s građanima, jačanje povjerenja između građana i policije te ujedno i veću nazočnost policije na javnim mjestima. Zadovoljstvo građana i pozitivne reakcije na biciklističke ophodnje pokazatelj su da se radi o kvalitetnom projektu kojim se ujedno promovira biciklizam, zdrav načina života, a da je očuvanje okoliša važno potvrđuje

i uvođenje prvih električnih bicikala u Gradu Jastrebarskom i PU zagrebačkoj”, naglasio je načelnik Burušić pri primopredaji bicikala.